

Gld. Zitt.

Pričetek pomladi!

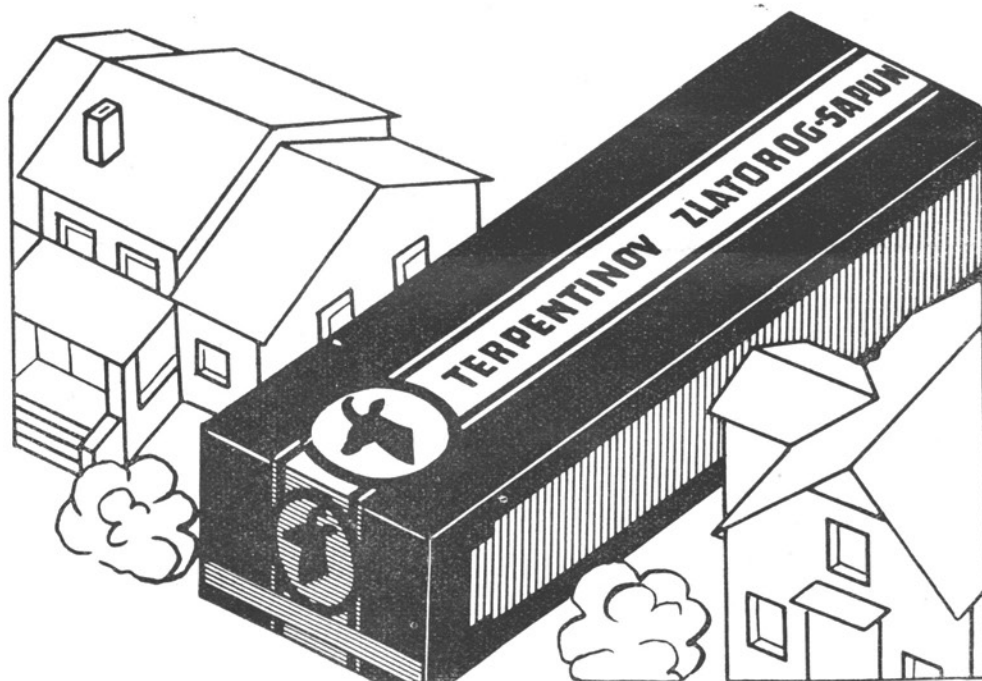
Svoboda • 3

Nesnaga

izgine iz perila
kakor bi mignil, če perete z dobrim

Zlatorog-

terpentinovim milom

Posvečaj večjo pažnjo
svojim zobem: neguj jih

s Chlorodontom

izkušeno kakovostno zobno pasto
Jugoslovanski proizvod Tuba Din. 8.-

ŠPANSKI PREOKRET

Izid volitev v španski parlament je pokazal, da je španska republika že tako močno vsidrana v politični zavesti španskega naroda, da jo ne morejo zrušiti več nobeni, še tako besni navali španske reakcije. Španski narod je tekom mračnih stoletij najrazličnejših tiranij spoznal, da je svoboda najvišje dobro, ki je možno le v popolni, neokrnjeni demokraciji in v republikanski obliki njegove države. Spoznal je pa obenem tudi, da sta svoboda in demokracija le relativnega pomena, če se vzporedno z izvajanjem političnih svoboščin ne izvaja tudi gospodarska in socialna enakopravnost.

Ko je španski narod pred štirimi leti osvojil državo in uresničil svoj stoletni sen, je v valu razumljivega navdušenja marsikaj pozabil in oprostil — le na svojo stoletno zahtevo po razlastitvi fevdalnih veleposestev in njih razdelitvi med kmečki narod ni mogel nikoli pozabiti. Prej so na to osnovno potrebo španskega naroda pozabljali voditelji španskih levičarskih strank, ki so sicer vedno naglašali potrebo temeljitih preosnov na vseh področjih španskega ekonomskega in socialnega življenja, obenem pa vse preveč odlagali njih praktično izvedbo. Usodno za nadaljni razvoj vsega notranjega političnega in socialnega življenja Španske je bilo ravno dejstvo, da niso takoj in radikalno izvedli agrarne reforme. To odlašanje je begalo ljudstvo in krepilo reakcijo. Eden glavnih problemov Španije — kakor v ostalem tudi Italije — je v razlastitvi in razdelitvi veleposestev. 15.000 fevdalnih družin in nekaj cerkvenih ekonomij poseduje 80% španske zemlje, milijoni španskih kmetov pa životarijo na ostalih 20%. Vsi ti do skrajnosti pauperizirani kmetje kričijo po zemlji, jo hočejo zase, da bi mogli na njej živeti. Kar je storila francoska revolucija pred poldrugim stoletjem, je bilo potrebno storiti sedaj v Španiji: dati zemljo kmetom. Če bi se bilo to zgodilo takoj, bi bile ljudstvu prihranjene vse bridke izkušnje zadnjih let, vsi junaški upori in vse neštete žrtve, onemogočena bi bila zlasti opasnost, da se mlada španska republika zruši pod udarci združene reakcije. Prihod Gil Roblesa na vlado je omogočila predvsem neodločnost in sterilnost levičarskih pokretov.

Ljudstvo je pričakovalo od svojih voditeljev dejanj, ker jih ni bilo, je ustvarilo polagoma samo neko novo stanje: kmetje so v pričakovanju zakona o agrarni reformi zasedli na svojo roko zemljo in jo na svoj račun obdelovali. Vladna intervencija ni mogla tu ničesar opraviti, volja kmetov je bila močnejša. Če je pa vlada grozila z reformo ustave, z obnovitvijo prejšnjega režima, je imela takoj proti sebi tudi vse delavstvo. Znani silni upor v Asturiji pred dvema letoma, tekom katerega je padlo 2000 delavcev in jih je bilo na desetisoče zaprtih, je nastal zgolj kot reakcija na namero vlade, da ukine novo ustavo. Delavci in kmetje so tedaj instinktivno čutili, da morajo sami braniti ustvarjeno stanje, da očuvajo priborjene svoboščine in pravico do zemlje. Oni so s tem rešili ustavo nove Španije in tako omogočili ponovno zmago takozvane levičarske fronte pri zadnjih volitvah.

Izgleda, da je sedaj ta levičarska fronta odločena izvesti vse one reforme, ki jih je ljudstvo vsa ta leta zama-

terjalo. To fronto tvorijo večinoma razne republikanske in napredne stranke, ki si sicer v pogledu na nekatera bistvena socialna in ekonomska vprašanja niso povsem edine, izkustva zadnjih let jih pa vendar silijo, da obnovijo v pospešenem tempu notranje življenje Španije, da rešijo njene socialne probleme, ker morejo le na ta način računati na sodelovanje ljudstva in odvrniti opasnost, da se reakcija znova polasti vlade. Gila Roblesa in njegovih zaveznikov se mōre nova Španija trajno rešiti le, ako preide od besed k dejanjem. Da mislijo to pot resno, izhaja tudi iz komentarja, ki ga je objavil vodja španskih socialistov Largo Caballero v listu »El Socialista« koj po volitvah, in v katerem pravi med drugim, da sedaj, ko si je ljudstvo zopet priborilo Republiko, nikakor ni več časa za zunanje izražanje zmagoslavja, marveč je treba resnega dela. »Ne bodo se več — pravi — samo odkrivali spomeniki in spreminjala imena ulic. Potrebni so realni ukrepi in hladnokrvno izvršena dejanja po točnem v naprej določenem programu.

Ljudska fronta bo trajala, dokler bodo levičarski republikanci držali svoje obljube. Mi socialisti bomo z vsemi močmi sodelovali pri realizaciji programa, kakor smo ga sprejeli s paktom, s katerim je bil ustvarjen ljudski blok. Toda ta program se mora izvesti brez vsakega odlašanja. Sedaj po amnestiji moramo najprej onemogočiti kakršenkoli izgon malih poljedelcev z zemlje, ki jo obdelujejo. Sploh mora biti rešen celotni agrarni problem in to brez obetavljanja pod krinko proučevanja.

Onih 30.000 amnestirancev ne sme v nobenem slučaju ostati brezposelnih... Stran že enkrat z mezdami, ob katerih ni živeti ne umreti. Delavskim masam se mora zagurati življenjski minimum. Naši kmetje se ne smejo več prehranjevati le s tem, da trgajo vsako noč nekaj oliv z oljk svojih gospodarjev.«

Nova vlada španske republike se bo morala torej podvizati s politiko radikalnih socialnih reform, s politiko delavskih in kmečkih interesov, s politiko rušenja tisočletnih privilegijev španskega fevdalizma, da reši sebe in bodočnost španskega naroda. Značilna za mišljenje naših konzervativnih in katoliških krogov je okolnost, da obžalujejo padec Gil Roblesove vlade, da govore o preganjanju katoliške cerkve in vere, o komunistični diktaturi itd., medtem ko gre v španskem primeru v resnici le za boj proti fevdalizmu in plemiškim predpravcam. Gil Robles je bil eksponent veleposestništva, bankarstva in monarhije. Kako stvarne in skromne so zahteve španskega ljudstva, je razvidno že iz gornjih besed voditelja španskih socialistov. Če se tem krogom zdi krivično, da se zagotovi delavcem življenjski minimum in kmetom zemlja, čemu potem govore in pišejo, da ne nasprotujejo opravičenim socialnim potrebam in pravicam delovnih množic? Saj smo agrarno reformo izvedli celo v Jugoslaviji, pa se ni zato Triglav pogreznil. Kako tedaj tolmačiti ta divji bes proti sedanji Španiji, katere politika ne jemlje vere ljudstvu, marveč jemlje le nadoblast in gospodarske predpravice finančni plutokraciji, plemiškim veleposestnikom in pijavkam španskega naroda? Naivno vprašanje!

Špansko delavstvo, ki je rešilo republiko, ni udeleženo v novi španski vladi, ki jo pa podpira. Ravno to daje novi vladi posebno moč in pomen, to ji tudi omogoča uresničenje socialnih zahtev ljudstva. Kar so levičarske vlade zamudile l. 1931., morajo nadoknaditi sedaj, zlasti bodo morale takoj rešiti agrarno vprašanje, da zagotove sebi stalno privrženost kmetov.

V dobi, ko zmaguje povsod reakcija, je španski narod z nepokolebljivo vero in nezlomljivo voljo vrnil Španiji svobodo in demokracijo. Tu je igrala odločilno vlogo preizkušena zavest španskega delavstva, ki se je celo stoletje krčevito borilo za osvoboditev svoje zemlje, za socialni in kulturni preporod vsega španskega naroda. Zgodovina socialnih bojev španskega delavstva je pri nas le

malo znana, čeprav tvori eno najčastnejših strani v knjigi mednarodnega proletarijata. Samo v borbi preizkušeno ljudstvo je moglo s toliko silo in toliko politično zrelostjo rešiti dvakrat v teku petih let svojo domovino pred grozečim navalom združenih reakcionarnih sil, in jo povrniti vedno znova kultu svobode in ciljem socialne pravičnosti.

V času, ko je čeravno delavstvo Italije, Nemčije in Avstrije pod jarmom diktature, v času, ko zajema svet ravnodušnost do najsvetlejših idealov stoletja, je podvig španskega ljudstva, ki je vzlil vsem napakam polpretekle dobe, ostalo zvesto načelom španske republike in njene demokracije, svetel zgled in čvrsta pobuda vsem, ki verujejo v bodočnost miru in svobode. —Gh

Prodiranje v glavnem končano

Angleški novinar Mortimer Durand, dopisnik »Daily Telegrapha«, je opisal v tem listu svoje vtise tekom štirih mesecev, ki jih je prebil z Italijani v Eritreji in Abesiniji.

Osebnimi stiki z Italijani so mu ostali v najlepšem spominu. Pravi:

Frontni oficirji, ki so me tolikrat prijazno silili, da jem z njimi, mesto da stoječ v kakem kotu použivam svoj obrok, mi niso nikoli dali čutiti politično napetost med svojo in mojo domovino.

Kar pa se tiče vojnih operacij na severni fronti, sem vkljub temu, da se je najnovejša italijanska ofenziva završila z zavzetjem Amba Aradama in z bojašnjim razsulom vojske rasa Mulugete, mnenja, da je prodiranje sedaj v glavnem končano.

Verjetno je sicer, da bo maršal Badoglio prodril vse do doline Buja in mogoče zavzel tudi pred velikim deževjem Ambo Alagi, (je že), toda to bo zadnji sunek za zelo dolgo dobo, kajti boki italijanske vojske so izpostavljeni gverilskim napadom Abesincev.

Dopisnik je močno presenečen spričo slabe vojne opreme Abesin-

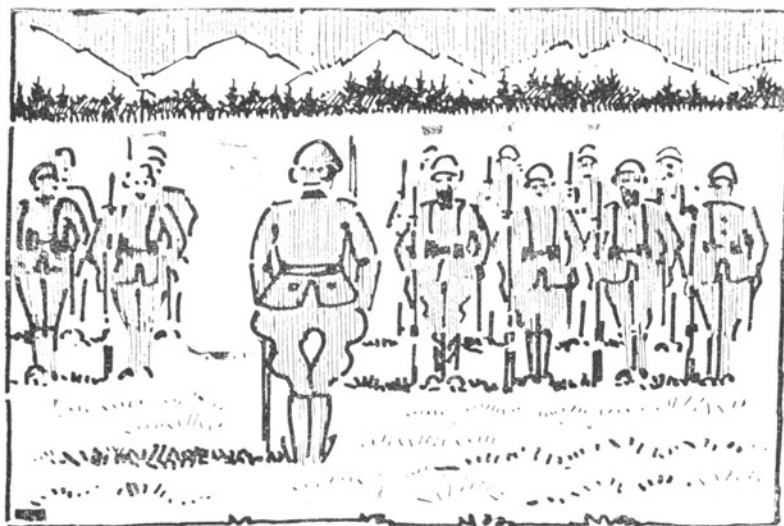
cev. Veliko in skoro nepremagljivo ter trajno oviro pa predstavljajo po njegovem mnenju ceste, ki se neprestano v najhujših strmcih vzpenjajo in padajo.

Sedaj so ceste večidel pokrite z visoko plastjo blata. Če hočeš, da se ti po njih premika tovorni avto, moraš korakati ob njem in metati kamne pod kolesa, da morejo le-te kje prijeti.

Na vsaki cesti srečavaš mnogobrojne delavske čete, ki jim je mogoča loga neprestano odstranjevati prah, ki se tvori iz cestne podlage, ki je iz prhlega kamna.

Neverjetno se mi zdi, da bi mogle tudi same glavne ceste biti dograjene pred deževno dobo; dvomim, če bodo dograjene manjše ceste. V sredini februarja je bila dograjena šele prva glavna cesta, ki pelje iz Massane v Decamere.

Dopisnik je našel pri italijanskih četah dobro razpoloženje in bojno željnost. Izraža pa pomisleke glede usposobljenosti častnikov za vojni v gorah.

Abesinija.

Gld. Zilt.

Gld. Zilt.

Abesinija.

SOCIALNO-POLITIČNE NOTICE

Povsod ista slika. Pisatelj Johnston piše v neki londonski reviji: Nedavno sem videl nedaleč od obale Fraserburgh 400 čolnov, polnih slanikov, ki so jih bili ravnokar nalovili. (V celoti ca. 300.000 rib.) Pometali so jih v morje. Na moje vprašanje so mi ribiči pojasnjevali, da ni po ribah nikakega povpraševanja in da so cene silno nizke. Naslednje jutro korakam skozi najponosnejšo trgovsko četrt v Glasgou (Škotska), pa sramežljivo opazujem skupino čedno oblečenih moških, žensk in otrok, ki so skrbno preiskovali odpadke v žalostni nadi, da najdejo zase kos mesa, kosti ali kruha. Ko sem nato pomislil na okrog 300.000 slanikov, ki so jih dan poprej vrgli

v morje, sem se z gnusom spomnil na besedo »civilizacija«.

Upton Sinclair o fašizmu. Neki časopis v Buenos Airesu je zaprosil časopisno agencijo United Press za 150 besed obsegajočo izjavo o abesinski vojni, ki jo naj napiše Upton Sinclair. (V Ameriki najbolj priljubljen, v Evropi najbolj čitan socialni pisatelj.) Sinclair je napisal veliko resnico:

V našem socialnem sistemu se nahajajo sirovine in njihova predelava v rokah malega razreda ljudi, ki izvaja svoj vpliv na vlade vseh narodov. Tako postane vsaka vlada agentura za širjenje interesov tega razreda. Radi dejstva, da se prodaja vso pridelano blago za dobiček, konkurira en

narod z drugim za kolonije in prodajna tržišča. Tako vodi avtomatski in neizbežno socialni sistem k roparskim vojnem. Upen pohod Italijanov proti Abesincem samo znak grozečega zrušenja njihove političnega in industrijskega sistema, in pod pritiskom brezposelnosti in velikanskih javnih dolgov. Čim postane revščina več nego so jo mase voljne in v stanu brez odpora prenašati, so voditelji naroda primorani organizirati roparsko vojno, nagrajajo novega bogastva in drže obeme mase v napetem pričakovanju z razdranimi patriotskimi čustvi. Za Mussolinija pomeni to vojna ali zrušenje, ali končno zmagovito verjetno oboje.

Abesinski rasi na konjih.

Gld. Zlt.

IVAN VUK: LOV NA ČRNO ZLATO

Vladimir Lydin, ruski pisatelj, opisuje v reviji »Putjošestvujočij« mično zgodnico o lovu na črno zlato, ki se imenuje »k a v i a r« in ki je slastna in pikantna jed gurmanov in sploh tistih, ki imajo denar.

Naj podam kratek izvleček iz tega opisa. Evo:

— Spomladi, v praznični dobi ljubezni, vrejo ribe kakor orkan. Kaspiško morje, pradavni dom rib, jih kar bljuva kakor vulkan lavo v ustje reke Volge, kjer v skrivališčih mnogih žil in žilic, ki prepletajo ustje in strugo reke Volge, praznujejo svatbo in drsté. — — —

Zmračilo se je. Mi pa smo se vkrkali v Saratovu na ledolomilec, ki nas je nato odpeljal po Volgi, tja, kjer je lov na ribe, na črno zlato. Še preden smo dospeli do cilja, smo videli med brazdami, ki jih je rezala ladja v ledu, prve čete rib. Ležale so, da rabim ta izraz, pod ledom, nakupičene tako na debelo, da je bok ladje drsel po njih in preko njih kakor drsi plug preko njive.

Na ladji so stali, rama ob rami, tvoreč eno samo nepretrgano progo, ribiči. Stali so, stisnjeni drug ob drugega, vsi premraženi. Dnevi zgodnje pomladi so jih zvalili iz toplih domov v snežen metež step in v metež rib v valovih reke Volge.

Pod ledolomilec je pokal led z žvenkljajočim treskom. Preko krova so uhajale enoglasne, brezkončne pesmi tisočerih ribičev in hitle nekam tja na kopno, na led.

Dalje tja proti jugu, ko že več ne veš, ali si sredi reke Volge ali

na morju, plavajo po nepregledni širini reke razrezani kosi ledu svobodno kakor majhni, preganjani otočki.

Ribiči so na preži. Stojé na kosih ledu, na samih njih robovih. — Vedo, da je nevarno, da se lahko zgodi, kakor se je že neštetokrat zgodilo, da odnese reka Volga stoječe na ledu neznano kam in da jim ni rešitve.

*

Ribiči so stisnili gorjače v svojih premraženih pesteh. Prsti rok jim radi mraza otrpnejo, radi neprestanega zgiba mišic koža počí. Kri se poci. Ali vkljub temu švigajo gorjače kakor smrtonosni žarki, švigajo v vodo, po rojih rib. Noben udarec ne zgreši. Trupla rib se neprestano kupičijo. Val plavajočih rib se zaletava v ta zid trupel, ki se počasi zaustavlja in končno popolnoma ustavi.

V odprtini ledu, stene katerega se pod besnečimi udarci gorjač stresajo, umirajo ribe trumoma. — — —

Prve ribe, ki so plavale na drstenje proti severu, so ščuke in mečkači. Ribič se jih ne dotakne. Plavajte kakor vam je drago. — Slede ribe belice. Ribič se niti ne ozrejo na nje. Sledijo rdečebrcadi. Plavajte v miru in naj vam bo ženitovanje prijetno. Ne izplača se vihrti gorjače.

Naposled, po dolgem, večkrat celo po večdnevem čakanju, priplavajo ribe jesetre. So, kakor črno zlato, ki leži na dnu morja in ki ga

Nevarnost bodoče vojne. Francoski desničarji so se jako protivili francosko-ruski vojaški pogodbi, ki je bila minuli teden v pariški zbornici z veliko večino glasov sprejeta. Vstal je prejšnji letalski minister Pierre Cot in izjavil, da ima francoski generalni štab veliko zaupanje do ruske zračne armade. Pri zadnjih manevrih, je 90 orjaških bombarderjev preneslo za sovražnikovo fronto celo brigado do zob oboroženega vojaštva, ki je s padali poskakalo za sovražnikov hrbet in se takoj postavilo v bojno linijo ter tako povzročilo pri sovražniku zmedo in anarhijo. To je zaleglo. Parlament je nato zakon sprejel. Ker so Rusi sedaj tudi najbolj oborožena vojna sila, se zanje tudi vsi trgajo. Da so delali pacifistično politiko, kot smó jo pridigali nekoč mi, bi bilo že zdavnaj po njih.

Plinsko vojno preizkušajo. Medtem ko preizkušajo Italijani na črnih Abesincih strupene pline, jih preizkušajo Nemci samo še na živalih. Nemška »Phosngengesellschaft« bi bila rada videla učinek take humane smrti, ki ti jo povzroči kulturni Nemeč, zlasti sedaj, ko so plini dosti popolnejši, in je kupila 2000 mačk, jih zaprla v poseben prostor, kamor so po običajih morilne umetnosti spustili strupene pline. Eksperiment je po neki časopisni vesti zledejal takole: Mačke so divje skakale v zaprtem prostoru naokoli ter iskale izhoda. Obupno so si blažile s tacami bolečine na očesih. Da so uboge živali držale glave kvišku, je imelo svoj vzrok v tem, da so skušale lažje dihati. Plin je namreč težji kot zrak in živali so instinktivno iskale svežega zraka. Potem je pritisnil profesor na gumb, s čemur je pričel delovati ventilator. Smrt je

prihajala. Zadušitev v tem plinskem prostoru je pričela. Gobci živali so bili široko odprti; iz njih so se cedile pene, lica so postala modra. Vedno bolj redko je postalo dihanje, dokler niso popadale ena za drugo. Nekatere s krči in tresljaji. Čeprav so privlekli živali potem na sveži zrak, jih je večina v 24 urah poginila. Ena mačka je poginila šele čez 14 dni pod strašnimi bolečinami. — Tako bodo umirali torej ljudje, sedaj črni, čez nekaj let beli, če se svet ne bo pravočasno spametoval. Milijoni bodo pomrli in temu bodo rekli »junaška smrt«. Vse vojne hujskače bi bilo treba zapreti in jim dati strupenih plinov kot mačkam v Nemčiji. Videli bi, kako izgleda »junaška smrt«. Gobavost, trahom, rak, tuberkuloza pa še vedno čakajo na svoje znanstveno dognanje. Kdo bi se brigal za bolne, ko je pa bolj važno, kako ugonobiti zdrave.

je treba od tam iztrgati kakor trgajo iz nedrij gora zlato rudo. Tam jo trgajo z lopato in krampom, iz morja jo je treba zagrabiti z rokami, z golimi rokami. Z rokami, vse premraženimi. Kaj tisto, da koža poka, da curlja kri, da se roke obrežejo ob ostre robove ledenih gruč. Črno zlato gomazi pod tistimi ostrimi robovi ledu.

Vse sile so napete. Dokler ni val črnega zlata premagan, ustavljen, ni oddiha.

Kaviar. —

*

Tisoče centov se nalovi v nekaj dnevih. Tisoče ljudi je tako preskrbljeno za vse leto, samo če se je sreča nasmehljala. Ne pretiravam. Kajti prebivalci step niso razvajeni, niso razneženi. Saj še danes mnogi niti ne vedo, kako velika je resnična vrednost njihovega dela.

Danes je razpošiljanje tega blaga popolnoma v rokah zadrug. Nemški naseljenci imajo svoje zadruge, Kalmiki pa tudi svoje. Nemci in Kalmiki, oboji imajo enako daleč do rodovitega polja v reki Volgi. Tisti, ki stanujejo najdalje, romajo v mrzlih nočeh po stepi s kompasom v rokah, samo da ne zamudijo časa, ko se ob robovih ledenih kleč pojavijo ribe, črno zlato.

Zadrugetarji, kajpada, ne živijo samo z lovom na kaviar in od njega prodaje. Ali podlaga njihovemu gospodarskemu in tehničnemu razvoju je vendar kaviar, ki ga kopljejo iz valov in v valovih reke Volge, mat' rodna.

Ribe odpravljajo ribjemu trustu. Ta organizacija jim za to daje traktorje in drugi gradbeni material. Prej propadajoče vasi rastejo, se dvigajo in blagostanje se zasidruje.

V vasi Olsa na primer, izkrcuje parnik po cele ure mlatilne stroje in žage za kolhoz Kalmikov.

G O S P O D A R S T V O

Svetovna razstava v Newyorku. V letu 1939. nameravajo Amerikanci prirediti razstavo, ki bo prekašala vse dosedanje na svetu. Razstavni prostor bo 3 km dolg in pol km širok in se nahaja v središču mesta. Tam bo tudi letališče za gospodo, ki bo prišla pogledat.

Amerikanci imajo v bančnih tresorjih 80 odstotkov vsega zlata na svetu, brezposelnih pa 9,000,000. To je res narobe svet.

Francozi imajo preveč žita. Doslej so Francozi kupovali žito v inozemstvu (ne pri nas), lani so ga pa sami preveč pridelali. Vlada je sedaj setev omejila. Malo verjetno bo, da ga je res preveč, vse bolj verjetno pa, da imajo konsumenti premalo denarja.

T E H N I K A

Amerikanski zrakoplovi hitrejši od evropejskih. 60 odstotkov vseh američanskih zrakoplovov plove 275 km na uro, medtem ko plove v Evropi le 33 zrakoplovov nad 200 km. V Ameriki tedaj lahko ploveš po zraku 11 milijonov km, preden se zapišeš grobarju, v Evropi pa že po 1½ milijonih. Tu so izvzeti predvsem Rusi in Angleži, ki plovejo tudi po 500 in več km na uro.

Zrakoplove bodo dvigali v zrak. Angleži delajo eksperimente z velikimi zrakoplovi, ki dvigajo male težko naložene zrakoplove v zrak in jih spuste potem svojo pot. Zrakoplov se bojda kreta z mnogo večjo silo po zraku, če se mu ni treba dvigati. Čim mali tovorni zrakoplov leti, se velikan zopet vrne, dvigne drugega itd.

R A Z N O

V norišnici obogatel. Višje sodišče v državi Illinois (Amerika) je sklenilo izpustiti iz norišnice nekega norca, ki je prispekuliral na borzi (to je samo v Ameriki mogoče, da si v norišnici in na borzi istočasno) 75.000 dolarjev. To je bil za psihiatre zadosten dokaz, da je norec pameten.

Priprave za vojno v Ameriki. Bakra so porabili v Ameriki leta 1929 komaj 1,1 milijona ton, leta 1934 že 3 milijone, leta 1935 pa celo 5 milijonov ton. Mnogo bakra ra-

Nad vasjo, glej, preži oblak prahu začinjen s slanim morskim zrakom. Napoveduje vihar in nalet rib. Čolnov v tem slučaju ni mogoče zasidrati. Kajti, če bi jih že sam vihar ne odtrgal in odnesel, bi jih odtrgal in odnesel vihar rib. Zato so čolni potegnjeni na suho. In videti je ta vrsta čolnov, kakor potegnjena močna, črna veriga.

*

Velik parnik plove tam iz Baka. Prinaša nov vonj in napaja z njim ozračje in veter.

Nafta, govori ta vonj in se dotika nosov.

S parnika se sliši klavir. Mični akordi ruske pesmi:

»Volga, Volga, mat' rodnaia,
Volga, ruskaja reka...«

Žena zdravnikova igra in poje. Na parniku je uredila ambulatorij, zdaj igra in poje sebi in drugim, ki jo slišijo, v radost...

*

Takšna je slika kraja po dnevi. Poslovna in vesela kakor na kakšnem velesejmu. In v resnici je tu nekakšno zbirališče vseh, ki živijo od črnega zlata — kaviarja.

Med težkimi koraki ribičev, ki gnetejo z ogromnimi svojimi rečnimi škornji mehkeg snega, se pomeša veseli smeh kmečkih deklet. V mešanici glasov se slišijo jasni vokali ruske besede in zamolkla grgrajoča narečja azijskih govoric.

Reka Volga je čudež teh krajev, kakor je reka Nil čudež svojih krajin.

Kaspiško morje je zakladnica, v kateri so nakupičeni prastari zakladi, čakajoči na nove ljudi, na njih korajžo in podjetnost, na njih stroje in na mogočnega, ustvarjajočega duha.

Pozdravljeno Kaspiško morje in Volga reka in vsi, ki ste ob njenih bregovih.

bijo sedaj zlasti Italijani za svoje civilizacijsko klanje v Abesiniji. Samo v Ameriki je njihovih naročil za 60.000 ton. Baker se rabi za strelivo. Tudi produkcija cinka je od lani porasla. Istočasno je nazadoval svetovni književni trg za 40 odst. knjig. Kam drvi ta svet.

28 velikih potresov v 35 letih. Pri pregledu knjig je dognala Associated Press, da je bilo od l. 1902 28 velikih potresov, pri katerih je umrlo nad četrt milijona ljudi.

Mutci iz 14 držav so imeli svoj kongres v Londonu in so se med seboj prav dobro »pogovorili«. Najbolj ginljiv trenutek je bil, ko jih je vseh 700 v cerkvi sv. Pavla molilo in pelo, ne da bi bilo slišati kakega glasu.

Najboljši knjigovodja v Ameriki. Ta sloves je dobil newyorčan Gray Tom, ker se ni tekom 12. let svoje službe niti enkrat zračunal, niti ni rabil radirke. Dobil je na sloves namesto poštene plače. Spominja se odvetniškega uradnika v Ljubljani, ki je pred vojno, na dan svojega 25 letnega službovanja prosil šefa, da mu zviša plačo vsaj za 2 goldinarja. »Ne, tega ne bo storil, pač pa vas imenujem v vaše počastljenje za pisarniškega ravnatelja« je odločil štedljivi šef in »Slov. Narod« je takrat imenovanje s čestitkami registriral.

Evropski jeziki. Od 3500 jezikov, ki jih govori svet, jih govore v evropskih radijskih oddajnih postajah 120.

Gld. Ztit.

Črnci v Afriki pri delu.

Francoska sodba o ruski tehniki

Nedavno je potoval po Rusiji magnat francoske električne industrije Ernest Mercier. Po vrnitvi je o svojih opažanjih v Rusiji predaval v »Politehničnem centru ekonomskih študij« in izdal to svoje predavanje tudi v tisku. Upoštevač kratkotrajnost njegovega potovanja, smemo pač le onim vtisom pripisovati neko objektivno veljavo, ki se nanašajo na ono industrijsko panogo, ki jo dobro pozna, torej na električno industrijo. Glede te pa pravi sledeče:

V moskovskih delavnicah električnega materiala se mi je zdelo, da povprečna zmogljivost delavcev rahlo nadkriljuje ono njihovih pariških tovarišev.

Kakovost dela je bila vse hvale vredna — nedvomno enakovredna oni povprečne zapadne delavnice.

Kompliciran in delikaten material, ki se iz njega sestavljajo električne lokomotive velikih linij, izdelujejo na povsem pravilen način in v popolnem redu. Tipi materiala izgledajo dobro preštudirani in prilagojeni linijam, na katerih bodo vozile lokomotive.

Elektrifikacija železnic naglo napreduje.

Elektrarne, ki smo jih pregledali, so bile v brezhibnem stanju, predpisi so se kar pobožno izpolnjevali; sredstva tehnične kontrole so bila sicer često primitivna, toda v vseh takih slučajih so se že študirale izpopolnitve in prenovitve in vodilno osebje je delalo vtis, da je popolnoma poučeno o najnovejših tozadevnih tehničnih pridobitvah.

Elektrarna Dnjeprger (prej Dnjeprostroi) je ogromnega obsega in vzbudi po svoji zunanosti mogočen vtis. Vendar pa niti po višini

Mrtvi vstajajo.

»Petit-Soir« od 23. februarja v dopisu iz Madrida tako opisuje izpustitev političnih jetnikov iz zavora:

»Po soglasnem sklepu delegiranih članov starega parlamenta se je sinoči začela izvajati amnestija; nad 30.000 političnih jetnikov je zapustilo zapore med petjem in plesom in prekipevajočim navdušenjem.

V Madridu so se odigrali nepozabni prizori. Pod drobnim, toplim, skoro tropskim dežjem so se zbirale pred jetnišnico **Carcel Modelo** žene in otroci in čakali na svoje, ki so jih morali vsak čas izpustiti.

Ti so tudi prihajali, prikazali so se nenkrat na trotoarju, gledali so okrog začuden in negotovi, kakor da še vedno dvomijo, ali so res, po devetnajstmesečnem zaporu, spet svobodni, ali gre za prevaro.

Stopili so nato zbegani dalje s svojimi culami pod pazduho, z vrečami na ramenih. Nekdo med njimi je nosil na glavi svoj matrac in iskal svoje med mirno čakajočo in sočustvujočo maso. Češče je pozdravom in objemom sledilo ihtenje. Sestavili so se kmalu med petjem in vzklikanjem nešteti sprevodi z zastavami in napisi.

Tako na Španskem, v tej bližajoči se novi pomladi 1936. Toda koliko je še političnih jetnikov po tolikih drugih državah, ki čakajo, da jih osvobodijo, da vstanejo iz mrtvih? Tudi zanje pride dan.

Fašistična sodba o fašistični politiki.

»Tudi če bi Italiji uspelo zasesti Abesinijo, ne bi s tem rešila še nobenega svojih problemov. Pomanjkanje kapitalov bi ji onemogočalo izkoriščanje bogastev te dežele, ki bi se radi tega kmalu pretvorila v »mednarodno kolonijo«. Italija bi morala odstopiti to izkoriščanje tujim finančnim skupinam. Sama bi ne imela od tega zavejevanja nobenega dobička. Nadalje: Italija je radi sankcij izgubila večino svojih zunanjih tržišč. Ta tržišča tudi po končani vojni ne bo mogla znova pridobiti. Šele tedaj, ko bo eno in drugo očitno, bo mo-

vodnega pada (36 m), niti po množini električnega toka, niti po svojih tehničnih osobinah ne predstavlja svetovnega rekorda. Imamo v Franciji mnoga interesantnejša dela.

Toda upoštevati moramo, da se je pričelo graditi druge elektrarne, in to na vseh koncih in krajih.

V dvanajstih letih je letna proizvodnja električne energije v Rusiji narasla od 5 na 20 milijard kilovatnih ur.

V zaključku svojega predavanja označuje Mercier rezultate sovjetskega prizadevanja na industrijskem polju kot zadovoljive in jih komentira z dvema nasprotujočima si opazkama:

V prvi vrsti moramo imeti pred očmi, da revolucija traja že 18 let, da je resno konstruktivno prizadevanje Sovjetov pričelo v istini pred več kot 10 leti in da je zahtevalo znatnih žrtev. Da je pri takih pogojih Rusija dosegla v različnih industrijskih panogah uvaževanja vredne rezultate, dasiravno seveda ti rezultati ne dosegaajo onih drugih evropskih držav, tudi v najnovejšem času industrijaliziranih, ne more vzbuditi onemu, ki je navajen premišljevali, nikakega preseženja.

Toda če se pomisli na hudo zaostal socijalni položaj predvojne Rusije, če se dalje pomisli na narodni karakter, lasten ruskemu kmetu in delavcu, na njih ravnodušnost, malo nagnjenost k rednemu delu, na njihovo fatalistično udajanje v usodo, tedaj je pač treba brez pridržka priznati, da so doseženi rezultati, kakor so že relativni, zahtevali od voditeljev ruske ekonomije zares ogromno mero energije, vztrajnosti, neomahljivosti.

goče izračunati ves strošek in vso škodo te vojne, šele tedaj bo italijanski narod prav občutil vse posledice te pustolovščine.

Odkod ta sodba o Mussolinijevem podvigu v Afriki? Tako sodi in piše glasilo narodnih socialistov »Angriff«, iz česar bi se dalo sklepati, da so nemški fašisti vendar manj zaslepljeni od italijanskih — vsaj v zadevah, ki se tičejo Italije. Kajti priznati treba, da je gornja sodba točna. Tudi če Italija zmagaja, ostane praznih rok, praznih državnih blagajn in praznih železnic svojih državljanov.

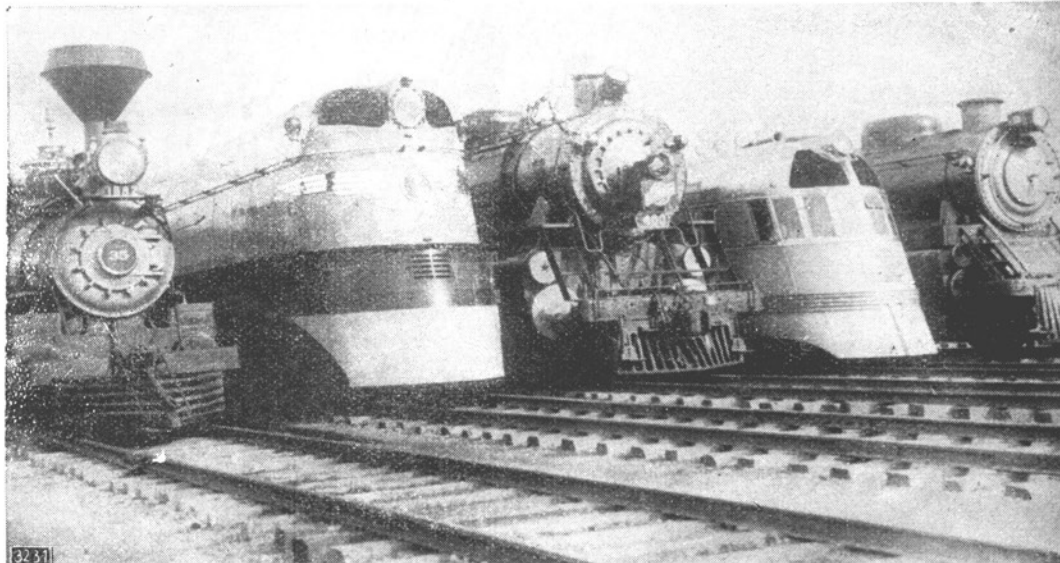
Za izjemne pojave izjemne sodbe.

Izjemno sodišče v Rimu je obsodilo na 24 let ječe univerzitetnega profesorja A. M. Pesentija radi protifašističnega delovanja. Prof. Pesenti je radi svoje nadarjenosti in nenavadnega znanja postal že s svojim 25.

letom univerzitetni profesor, poučeval je finančno vedo. Kot vsi svobodni umi, je težko prenašal tiranski režim fašizma. Udeleževal se je v borbi za novo osvobodjenje italijanskega naroda. Režim je planil nanj s toliko večjo srditostjo, ker je moral na njegovem slučaju spoznati, da doraščajoči intelektualni sloj Italije ne misli tako, kakor bi radi v Rimu, čeprav se že petnajst let trudijo, da bi ubili v narodu in v mladini vsak kritični duh, vsako ljubezen do resnične svobode in do resnične kulture. Zato je ta mladi učenjak, ki dela po svojem zadržanju čast novemu svobodnemu razumstvu Italije, moral toliko težje občutiti strogost fašistovskega zakona. Pa tudi to italijanskega fašizma ne bo rešilo pred neizbežnostjo usode. Pesenti in njegovi sotovariši so danes številnejši in zmage sigurnejši kot kedaj.

Napredek tehnike. Lokomotive, ki razvijajo brzino do 130 km na uro.

Gld. Zlt.

Ljudje z diplomo. Za diplome se tudi pri nas mnogo trgajo. Tako imamo juriste z diplomo in take z doktoratom. Oboji so radi doktorji. Imamo inženierje po poklicu in inženierje z diplomo. Oboji so radi inženierji. Eni se jeze na druge. Imamo trgovce z diplomo in take brez diplome. Oboji radi zaslužijo. Imamo pa še »diplomirane optike«, diplomirane uradnike okrožnih uradov, diplomirane stenotipistke, diplomirane nogometne učitelje, diplomirane barvarje las in diplomirane babice.

Moskva in Leningrad v številkah. Centralni urad za narodno gospodarsko statistiko v Moskvi objavlja, da je imela Moskva l. 1935. 3.641.500 prebivalcev, Leningrad pa 2.739.800. Obe mesti sta številno prebivalcev početvorili.

Bahaštvo. Lastnik zlatih rudnikov v Kapstadtu, Lieuven J., je za svojo petdesetletnico povabil svoje prijatelje na gostijo, pri kateri so se servirala najdražja jedila na svetu. Glavna atrakcije te znamenite pojedine je bila pečenka iz žlahtnega mesa dveh okapov, to je one zelo redke vrste žiraf, od katerih imamo celo v največjih in najbogatejših zooloških vrtilih Evrope samo tri eksemplare. Samo ta pečenka je stala gostitelja 12.000 funtov!

Žal mu je bilo, da ni govoril ostrejš. V Parizu je umrl Ernest Gegout, star anarhist iz predvojnega anarhističnega gibanja. Nad stokrat je bil pred sodiščem radi svojih govorov in člankov. Na neki razpravi mu je predsednik sodišča dejal, da bi sodišče lahko spregledalo njegov prestop, če bi obtoženi pred sodiščem ne nastopal tako brezobzirno. Vprašal ga je, ali mu je žal, da je tako postopal? Gegout mu je odgovoril: »Da, žal mi je, da nisem bil v svojih besedah pred sodiščem vsaj še 1000 krat bolj oster.«

K N J I Ž E V N O S T

Miniaturna knjižnica. Sovjetska znanstvena akademija je že dalj časa v veliki zadregi, kam naj namesti gore znanstvenih knjig in dokumentov, ki se v njenih knjižnicah, iz dneva v dan vse bolj kopičijo. Šele pred par leti so ji bili prostori znatno razširjeni, ki pa danes že zopet več ne zadoštujejo. Sedaj pa je profesor akademije N.

Razorožitvena konferenca v karikaturi (Robotnik). Toliko časa so konferirali, da je sedaj nastalo največje oboroževanje, kar jih svet pomni.

Tihonov iznašel način, kako temu odpomoči. S posebnim fotografskim aparatom pre-fotografirajo posamezne strani knjig v silno zmanjšanem obsegu; velikost običajne knjižne osmerke se zmanjša na 1 in pol do 2 centimetra. Na ta način je mogoče pet običajno velikih knjig zložiti v eno škatlico za vžigalice. Vse pomembnejše knjige in

dokumente bodo na ta način zmanjšali in za tako miniaturno knjižnico bodo rabili veliko manj prostora. Seveda bodo take drobne knjige mogli prebirati samo s povečevalnim steklom.

Ludvik Renn, znani pisatelj vojnih romanov »Vojna« in »Povojna«, ki se je že od nacističnega prevrata nahajal v nemških ječah, je bil pred kratkim izpuščen in je skrivoma zbežal v inozemstvo. Kot nemškemu oficirju so nacionalni socialisti obljubljali dobro službo in svoboden potni list, če prizna sedanji režim. On pa je ponosno izjavil: »Sem in ostanem marksist!«

I Z U R E D N I Š T V A Č I T A T E L J E M

Kaj bi Vi rekli, če Vam delodajalec, šef ali država Vaše plače ne da. Razburjali in jezili bi se toliko časa, dokler je ne prejmete. Vi dajete svoje delo, dobiti morate svojo plačo. Mi Vam pa dajemo lepo revijo in moramo zato od Vas dobiti naročnino. Mi se še z Vami vred veselimo, da revijo vsakdo pohvali. Tiskarna pa ni zadovoljna z našim veseljem in Vašo pohvalo, čna hoče denar, ker ga da tiskarjem za plače. Zamislite se malo in nakažite čimprej.

Še v Franciji se naši naročniki veselijo »Svobode«: Vaš list sem prejel z največjim veseljem, ker je vsebina Vašega lista prav poučna za naše slovenske delavce. Danes smo imeli veliko zborovanje vsi Slovenci, in sicer Sindikat socialistov. Po zborovanju sem prečital stran lista »Svobode«, na kar je vse delavstvo izrazilo željo, da naj naročim 50 komadov »Svobode«. Če bo mogoče, bom vse delavce, katerim bom dal Vaš list, toliko vzpodbudil, da bodo naročnino plačali za vse leto vnaprej.

Nemiri na Japonskem. Na sliki vidimo policaje, ki se klanjajo pred cesarjevo palačo. Na Japonskem je cesar božji sin. Gld. Zlt.

Za odpravo telesnega plodu

Brez dvoma je vprašanje odprave telesnega plodu predvsem žensko vprašanje. Mati je tista, ki bo največ trpela, ako bo prišel otrok nezaželjen na svet, ako mu bo manjkalo ljubezni in kruha na vsakem koraku poznejšega življenja. Zato bi morale zakonodaje vseh držav ravno v tem pogledu upoštevati predvsem voljo mater, ki za otroka največ trpe. Da tega ne store, nam priča § 171, ki prepoveduje odpravo telesnega plodu. Pri nas se je o tem vprašanju, ki je brezdvomno eno izmed najvažnejših, najbolj perečih vprašanj današnjega človeka, o katerem pa pod pritiskom stare, preživele morale vse molči, prvič javno razpravljalo šele pred dvema leti, ko so zahtevale žene iz najrazličnejših slojev, predvsem pa delavske žene, na več zborovanjih v prvi vrsti odpravo tega paragrafa, dalje pouk o uporabljanju sredstev, ki preprečujejo oploditev in ustanovitev posvetovalnic za spolne zadeve. Treba pa je, da se vse ženske brez izjeme tudi poselej zavzamejo z vsemi silami za pravično ureditev tega vprašanja, da zahtevajo vedno znova, naj se to vprašanje osvetljuje in obravnava iz vseh vidikov in se ga končno reši tako, da bo zadosteno zahtevam časa, pa tudi pravicam sodobnega človeka. Dejstvo je, da skuša sleherna ženska raje opraviti to stvar sama za sebe, kakor pa da bi se javno uprla proti takemu zakonu. Mnogo je pa celo takih, ki za svojo osebo odklanjajo materinstvo in očetovstvo, javno se pa vedno hinavsko širokoustijo, da naj bo odprava telesnega plodu še nadalje prepovedana.

Iz mnogih vidikov se lahko utemeljuje upravičenost zahteve po svobodi odprave telesnega plodu. Da je upravičena takrat, kadar gre za to, da se telesno ali duševno manjvreden človek ne bo plodil naprej, se zdi še celo najbolj nazadnjaškim ljudem v redu. Manj kakor to evgenično indikacijo pa dopuščajo socialno indikacijo, za katero se pa ravno delavski razred najbolj bori. Ako bi bili dani taki socialni pogoji, da bi čakal otroka vedno kos kruha, bi se prav gotovo omejilo odpravljanje telesnega plodu na najmanjšo mero, ker bi se ga posluževale le še take matere, ki bi zaradi lastne udobnosti ne marale otroka. Dokler pa niso ustvarjene tako ugodne socialne okoliščine, je nezmisel, siliti mater, da naj rodi in do takrat je omejitev razmnoževanja prav gotovo nujno potrebna.

Mnogi tudi zagovarjajo svobodno odpravo telesnega plodu izključno s stališča pravic današnjega človeka, kateremu bi naj bilo dostopno spolno zadovoljevanje, ne da bi moral biti pri tem vedno suženj razmnoževanja. Brez dvoma bi se v tem slučaju znižalo tudi število neštetihi človeških tragedij, ki izvirajo iz spolnosti, izostale bi brezštevne spolne abnormalnosti, perverzности, histere, nevroze itd. sploh bi se spolno trpljenje človeštva, zlasti dclevnega ljudstva, ki pod vsem tem najhuje trpi, znatno zmanjšalo.

Brezsmiselno je, poudarjati vencmer, da je nemoralno, zahtevati zakenito dovoljenost splava, ker bi se s tem dovoljevala zdravstveno škodljiva in socialno krivična dejanja. Nihče si ne sme zapirati oči pred dejstvom, da se dan na dan izvrši nešteto splavov, dasi ni splavljenje zakonito dovoljeno, kajti splav je zlo, ki se ga s samo prepovedjo ne da odpraviti. Splavljenja sploh nikoli ne bo mogoče popolnoma preprečiti. Z zakenito dovoljenostjo splava pa bi bila vsaj megočena kontrola in tako bi se tudi zmanjšala škodljivost splava, kajti vsak splav je zdravstveno nevaren tudi, ako ga izvrši zdravniška roka, tembolj pa, če ga izvršujejo razni mazači. Ravno v tem,

ker jemlje žena nase raje splav z vsemi posledicami, kakor pa da bi dala življenje nezaželjenemu otroku, se lahko vidi, kako nesmiselna in krivična je prepoved splava. Proti splavu, ki lahko povzroči ženi nepregledno zdravstveno škodo, se je treba boriti na drug način, s tem, da se pouči najširše množice v zadostni meri o tem, kdaj je oploditev nemogoča (po metodi Ogino-Knaus), pa tudi o neškodljivih, preizkušanih kemičnih in mehanskih sredstvih, ki preprečujejo oploditev.

Prvi in glavni očitek, ki ga lažimoralisti vedno vržejo na vsako zahtevo po odpravi § 171, je očitek zločina — umora. Tak očitek je pa neupravičen in neutemeljen, kajti o umoru se lahko govori samo tedaj, kadar gre za bitje, ki čuti in trpi. Moderna biologija je pa neizpodbitno do gnala, da je plod v materinem telesu do tretjega meseca brez živčevja, ki se šele v tem času začne razvijati, da torej ne more ničesar čutiti, ker je brez življenja. Potem tudi ne more biti govora o umoru. Prav tako neizpodbitna resnica pa je, da mora biti govor o umoru takrat, kadar pade na bojni poljani človek v cvetu let. Vojno gorje ima svoj vzrok večinoma v preobljudenosti gotove dežele, v dejstvu, da se je kje narod preveč razmnožil in da so mu meje njegove domovine postale pretesne. Zato mora iskati novih prostorov ter izzivati prepire s sosedi v upanju, da bo vojna, ki se bo iz tega izcimila, zanj zmagovita in da bo lahko v osvojenem ozemlju naselil svoje ljudi. Zgledov za to nam nudi obilo zgodovina vseh časov in narodov, od prvotnih bojov pastirskih rodov za nove pašnike do osvajalnih teženj japonskega in italijanskega naroda v naših dneh.

Prav gotovo je hinavščina, pretakati solze nad »umori nedolžnih otrok« v materinem telesu, dokler se godijo tako strahovite reči, da umirajo množice od glada, da pokosi vojna milijone človeških bitij pri polni zavesti. Vsaka mati žrtvuje otroka raje takrat, ko še ni življenja v njem, kakor pa da bi morala dvajset, trideset let pozneje objokovati njegovo smrt na bojnih poljanah. Zato je tudi z mirovnega stališča boj za odpravo § 171 priporočljiv in vse hvale vreden. Da bo pa ta cilj dosežen, bo treba še mnogo bojov, katerih se pa delavske žene ne smejo plašiti, ker doprinašajo svoj delež k srečnejši bodočnosti človeštva, ko bo sicer manj ljudi, a ti bolj zdravi in siti, srečni in zadovoljni.

Kako so v Nizzi obhajali pusta!

Beseda o vzgoji dece

Ravno v današnjih dneh se o vzgoji zelo mnogo govori in vzgojna vprašanja stoje danes v ospredju zanimanja. Vzgoja je opravilo družbe. Vedno pa pripada to opravilo vladajočemu razredu in dokler ima vladajoči razred neomejeno oblast, določa sam izključno način vzgoje in nihče se mu ga ne upa oporekati. Kakor hitro pa dozori čas in prične oblast vladajočega razreda polagoma pešati, se začno zanimati za vzgojo tudi dosedaj zatirani razredi, ki se začno boriti za to, da bi dosegli vpliv na vzgojo in ustvarili novo razredno vzgojo, ki bo odgovarjala njihovim razrednim namenom. Zato je boj med dvema vzgojnima načinoma vedno pojav, ki spremlja boj za oblast med dvema razredoma, kar vidimo posebno jasno v današnjih dneh.

Ker se ravno sedaj, v naših dneh, bije boj med dvema vzgojnima sistemoma, med onim, ki se je preživel in med novim, ki vodi v boljšo bodočnost, je zlasti naloga mater, da uravnajo domačo vzgojo tako, da ne bodo podpirale vladajočega razreda posredno, z zgrešeno vzgojo svojih otrok, ampak da bodo vzgajale otroke tako, da bodo pripravljeni na novi čas in da bodo znali sodelovati pri boju za novi gospodarski in družabni red.

Izmed vseh neštevilnih vzgojnih vprašanj, ki so vsa potrebna korenite izpremembe in ki vsa čakajo na to, da bodo matere zastavile na njih svoje delo, je prav gotovo najvažnejše vprašanje telesne kazni. Ravno pri tepenju kot pomožnem sredstvu vzgoje se da najbolje dokazati, da je vzgoja vedno razredna vzgoja, da je današnji vzgojni način delo vladajočega razreda, ki hoče s tako vzgojo ohraniti pri delovnih množicah pokorščino in obdržati sedaj obstoječi gospodarski in družabni red, oziroma ga še nadalje izgraditi v interesu posedujočih.

Med otrokom in družbo zija vedno prepad in naloga vzgoje je ravno, da ta prepad premosti. Vzgoja lahko to doseže s surovo silo, ki se odraža v pretepanju težko vzgojljivih otrok, onih otrok, ki ne najdejo takoj gladke priključitve k ostali družbi. Vzgoja pa lahko to doseže tudi na vse lepši način, s tem, da vpliva na otroke z dobrim tako neopazno, da se vsi gladko in brez izjeme vtopijo v okvir človeške družbe. Večina vzgojiteljev pa tega ne zna in se ne zaveda, da in njihova dolžnost kaznovati težko vzgojljivega otroka, ampak ga ozdravljati.

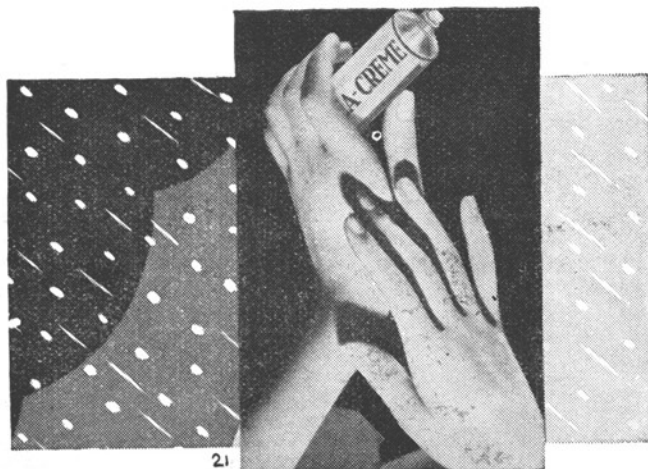
Dejstvo je, da prihaja iz najnižjih plasti največ težko vzgojljivih otrok, torej otrok, ki lažejo, kradejo, se potepajo, so leni, neumni, trmasti, boječi itd. To dejstvo nam pa samo potrjuje škodljivi vpliv telesne kazni na otrokov razvoj, kajti tudi telesna kazen je še ena izmed mnogih socialnih krivic, katere smo prevzeli kot žalostno dediščino iz prejšnjih dob in katere bo treba čimprej odpraviti. Še danes je stvar taka, da poznajo šibo in palico najbolj revni proletarski otroci, katerim je vsakdanja hrana. Že na vasi se lahko dobro opaža ta razlika, saj so otroci gruntarjev mnogo manj tepeni kot bajtarska deca ali celo otroci gostačev. Otroci srednjega stanu okušašo telesno kazen zelo poredkoma, v višjih krogih je skoraj neznana, v najvišjih pa strogo prepovedana.

Še bolj jasno se je to razmerje lahko opazovalo v prejšnjih stoletjih. Dočim so takrat otroke nižjih slojev doma, v šoli in v vzgojalnišnih neusmiljeno pretepali, se ni smela otroka najvišjih slojev dotakniti vzgojiteljeva roka. Ker pa je ta nadebudni naraščaj pogosto korenito zaslužil kazen, so imeli na dvorih otroke nižjih slojev, ki so se vzgajali skupno s knežjimi otroci. Kadar je knežji otrok zaslužil kazen, je bil tepen njegov tovariš, on sam pa je moral prisostvovati tej ceremoniji, da bi se mu zbudilo sočutje in da bi se poboljšal.

Taka porazdelitev telesne kazni je seveda skrajno krivična. Ako lahko vzgajajo brez šibe in palice otroke najvišjih plasti, potem je še veliko bolj potrebno, vzgajati na ta način tudi deco revnih slojev.

Mamin srček. Le tisti, ki ima svojo deco ve, kako jo ljubimo.

Vlažno - hladno - tedaj NIVEA

Seveda, če z Nivea-kremo redno negujete kožo, bo postala raskava in razpokana koža spet mehka in nežna. Ali bolje je, da to preprečite kakor zdravite! Zavarujte zato kožo ob pravem času s tem, da jo natrete po dvakrat na dan z Nivea-kremo. Nivea napravi kožo odporno in ohrani njeno lepo polt.

Nivea je nenadomestljiva, ker je Nivea edina krema, ki ima v sebi eucerit, in v tem tiči njeno edinstveno delovanje.

ki je še neprimerno manj potrebna telesne kazni, saj jo že itak tlačí k tlom toliko drugih neprilik, katerih otroci višjih slojev ne poznajo.

Zakaj je v današnji družbi tako urejeno, da okušajo zaušnice, šibo in palico samo otroci nižjih slojev, razumemo dodobra šele tedaj, če posmatramo to dejstvo v zvezi s sedanjo socialno uredbo, če se zavedamo, da se otrokom na ta način vceplja že v zornih letih suženjskega duha, da se jim na ta način pristrže samozavest in otopí človeško dostojanstvo. Seveda se to dejstvo nikoli ne opiše s tako trdimi besedami, vedno se samo poudarja, da se morajo otroci revnih staršev že zgodaj navaditi na hudo, da jih je treba utrditi, če nočemo, da bi pozneje prežgodaj podlegli v življenjskem boju.

Ako bi tega ne bilo, ako bi doraščali vsi otroci enako kot svobodni ljudje brez vsakega trdega pritiska, bi že davno odklenkalo predpravice, katere zahtevajo višje plasti zase, ker bi oni sloji, ki so bili doslej vedno teptani, lažje doumeli, da imajo vsi ljudje enake pravice. Tako jim pa lastni starši vtepaajo s šibo in palico spoštovanje in strah pred avtoriteto, zavest, da morajo biti gospodje in hlapci in da se na tem ne da nič spreminjati. Z vsemi vzgojnimi sredstvi, celo s telesno kaznijo se privzgaajo otroku pripravljenost za slepo pokoravanje tako dolgo, dokler ni v njem udušen vsak svobodni polet. Telesna kazen je nujna posledica socialne podložnosti in je mogoča samo v razredni družbi, kajti onim plastem, ki tlačijo druge, je telesna kazen samo eno sredstvo več, s katerim ohranjajo svojo avtoriteto, s katerim vzgajajo otroke nižjih plasti v bodoče udane in pokorne podložnike, ki ne bodo nikoli skušali spreminjati dejanskega stanja, kot si to tudi njih starši niso upali.

Ako bodo vsa ta dejstva premislili očetje in matere težko vzgojilivih otrok, potem bodo vedeli, da je njihova dolžnost, spraviti težko vzgojilivega otroka brez šibe in palice nazaj na pravo pot. Pravo in resnično ozdravljanje se da doseči samo s sredstvi, ki so kaznim, zlasti pa še telesnim kaznim baš nasprotni. Dober zgled, lepa in ljubezniva beseda o pravem času, to sta edini vzgojni sredstvi, ki

uspešno navajata otroka v pravo smer. Z lepo besedo in dobrohotnim prigovarjanjem dosežemo navadno, da izginejo pri otroku vse škodljive navade in prestopki, katerih poprej s kaznimi ni bilo mogoče iztrebiti, vzajemno razmerje med vzgojiteljem in otrokom pa postane vse lepše, bolj zaupljivo, ljubeznivo in prijetno.

Prav posebno bi se morali potruditi revni proletarski starši, ki vzgajajo še danes vse preveč s tepenjem. Ako drže že za vsak najmanjši prestopok otrokov šibo v roki, ako ga celo po nedolžnem tepo, so sami krivi, ako postane otrok težko vzgojiliv. Revni starši se morajo vedno zavedati, da je telesna kazen ena izmed neštetihih socialnih krivic, za katero je v njih moči, da jo odpravijo. Zlahka to seveda ne gre, kajti resnica je, da je telesna kazen za utrujeno mater, za skrbipolnega očeta najbolj priročno vzgojno sredstvo, kajti vzgojitelj, ki odloži šibo in palico in hoče vplivati na težko vzgojilivega otroka z lepšimi in plemenitejšimi vzgojnimi sredstvi, rabi včasih veliko truda, preden zbudi v težko vzgojilivem otroku vse speče dobre sile. Potrpežljivosti, ki jo je treba za ta posel, pa imajo baš revni starši najmanj, saj tem izčrpava ponavadi boj za obstanek, za golo življenje vse moči, tako da jim ne ostane za družino, za dom in deco ne časa in ne volje. Kadar pridejo izmučeni in ubiti z dela na polju in v tovarni domov, nimajo mnogo smisla za lepo prigovarjanje in dobro vplivanje, takrat hočejo samo mir, katerega se res najhitreje doseže s palico.

Ako se bodo pa vsi starši zavedali, da s tem ustvarjajo svojim otrokom in sploh vsemu človeštvu lepšo bodočnost, bodo lažje zbrali vse moči in se ustavljali skušnjavi, vzgajati ob vsaki priliki s šibo in palico. Prav tako kakor igra telesna kazen pri vzgoji meščanske dece že zelo podrejeno vlogo, naj tudi čimprej izgine iz življenja proletarskih in kmečkih otrok, pa bo mnogo več srečnejših otrok na svetu, ker bo veliko manj težko vzgojilivih otrok. Ako bomo vzgojili slehernega otroka brez palice, bo vsakdo dorastel v svobodnega človeka in takrat bomo šele lahko govorili o resnični enakosti.

Ž E N S K O R A Z N O

Žene v svetu. Turški minister pravosodja je namestil 13 diplomiranih pravnih kot sodnike v Istambulu, z začetno plačo 2500 piastrov. V Chelsenu na Angleškem se je vršila konferenca angleških ženskih inženirjev. Med 40 udeleženkami je več voditeljic velikih industrijskih podjetij in iznajditeljic. V Rusiji je šest avijatičark doseglo nov svetovni rekord s skakanjem iz letala brez aparata za dihanje, iz višine 7035 metrov.

Z D R A V S T V O

Kako se umiva in čisti kuhinjska posoda in orodje?

Snažnost je polovico zdravja. Dandanes je treba pri sestavljanju jedil gledati na vsak para in včasih prav pičlo deliti porcije, da je cela družina zadovoljna. Veliko bolj tekne še tako enostavna jed, če se prinese na mizo v čisti posodi.

V mnogih družinah uporabljajo za kuho posodo iz bakra. Posodo iz bakra uporabljaj le, če je dobro pocinjena. V bakrenih posodah naj se ne pusti nobena jed ohladiti, ker se rad dela zeleni volk, ki je strup. Tudi je treba bakreno posodo ščititi pred vlažnostjo. Notranjo stran bakrene posode čisti vedno s tanko raztopino sode, zunanjo stran odrgni s finim peskom. Mesta, kjer se ti je napravil zeleni volk, odrgni s peskom in kisom. Posodo vedno dobro zbriši in shrani absolutno suho.

Železno posodo namaži, predno jo shraniš čisto tanko z mastjo n. pr. s slanino. Pred uporabo odstrani maščobo s čistim mehkejšim papirjem.

Emajlirano posodo je treba posebno varovati, da ti ne razpoka. Če se prehitro menjava toplota in mráz ali če se posoda razgreje prázna, je nevarnost da emajl popoka. Emajlirano posodo čisti po uporabi s peskom. Če se ti prismodi jed, vlij v posodo vročo milnico in pusti nekaj časa stati in po-

tem dobro izmij. Vodni kamen odpraviš iz posode, če vliješ v posodo razredčene solne kisline in potem dobro izmiješ z vodo.

Posodo iz niklja čisti vedno samo s toplo vodo. To posodo ne smeš drgniti. V nikliasti posodi ne kuhaj nikoli kislih jedi.

Aluminijasto posodo ne čisti nikoli s sodo. Ta posoda se čisti vedno samo s toplo vodo in odrgne s finim peskom, morsko gobo ali kredo in potem dobro izmij z vodo.

Pločevinasto posodo čisti s pepelom od lesa, kateremu dodaj malo olja. Vse dobro izmij z vodo.

Porcelanasto posodo, ki jo imaš vsak dan v porabi, čisti s toplo vodo, kateri si dodala malo sode. Fini porcelan čisti samo z

vročo vodo brez sode. Nato posodo izplakni v mlačni vodi in dobro osuši. Rjave madeže iz porcelanaste posode odstraniš, če na mokro cunjo daš malo soli in s tem odrgneš madež.

Stekleno posodo čisti z mlačno vodo, izplakni z mlačno vodo in odrgni s platneno krpo.

Vodni kamen odpraviš s kisom ali razredčeno solno kislino. Kristalno steklo čisti z milnico, kateri si dodala nekaj boraksa. Pri kristalnem steklu ne smeš na noben način dodati sode. Izplakni z mlačno vodo, kateri si dodala nekaj plavila in dobro odrgni s suho krpo.

Še o pustu po svetu.

Leseno posodo odrgni vedno s finim peskom, nikoli z milom.

Jedilno orodje čisti takoj po uporabi z vročo vodo, ne smeš pa pustiti, da orodje nekaj časa leži v vodi. Dobro osuši in zdrgni s šmirgljovim platnom ali plutovino. Neprijeten duh od jedil spraviš iz orodja, če ga odrgneš s pepelom od premoga.

Če se to delo, ki na prvi pogled izgleda veliko, vrši sproti vsak dan, si prihraniš takozvan hud dan v tednu, največkrat ob sobotah, ko imaš itak dosti drugega dela.

Meso. Preden kupiš meso, poglej, kakšno je in zapomni si zlasti to-le: I. Meso z blede-rdečo barvo znači, da je bila žival malokrvna, torej nezdrava; II. meso z močno rdečo barvo znači, da žival ni bila zaklana, ampak da je poginila radi kake bolezni; III. v zdravem mesu je mast bela in trda, v mesu bolne živali rumenkasta, vodena in sluzasta; IV. zdravo meso se ne vdaja prstom, če se pa dotakneš slabega, se ti pcedi iz njega sok; V. dobro meso nima skoraj nikakega duha, slabo pa po tohlini; VI. zdravo meso zgubi pri kuhi prav malo na teži, dočim se obseg in teža slabega mesa močno zmanjšata, radi vsebine želatine in vode, mesto masti in mišičevja.

O spomladanskem prehladu.

Prehlad je v pomladanskih mesecih najbolj pogost, ker je tedaj telo v deževni jeseni in mrzli zimi porabilo že skoraj vse obrambne sile in se zato ne more dovolj uspešno braniti. Prav radi tega je pa tudi pomladanski prehlad najbolj nevaren in moramo vse storiti, da se ga ubranimo.

Predvsem je treba paziti, da spomladi ne odložimo prezgodaj toplih oblačil. V tem oziru greše najbolj otroci, ki že tekajo poletno oblečeni okrog, komaj posue solnce malo močneje. Treba pa je pomisliti na to, da je zidovje polno vlage in mraza, česar se je nabralo pozimi. Dalje pa je treba pomisliti tudi na to, da spomladi ne smemo zaupati našemu telesu toliko kakor jeseni, ko ima še polno rezerv poletnega solnca.

Prehladi se najredkeje tisti, ki je utrjen in odporen. Z utrjevanjem pa ne smemo začetni spomladi, ko je za to najmanj primeren čas, ampak odložimo to na poletje. Kdor se ni nikdar umival po vsem telesu z mrzlo vodo, kdor ni nikdar telovadil leto in dan pri odprtem oknu, naj z vsem tem počaka do toplih dni.

Vsakdo, ki ni dovolj utrjen oziroma ki sploh zelo nagiba k prehladu, naj tudi v zgodnji pomladi skrbno pazi na to, da ga ne bo premrazilo. Predvsem naj vedno gleda, da bo šel vedno dobro pregret ven v mraz, kadar bodo še mrzli dnevi. Popolnoma zmotno je mnenje, da se človek lažje prehladi, če mu je toplo in pride ven na mrzlo. Ravno nasprotno je res. Toplota, ki jo prinese človek s seboj, se sicer hitro izgubi, toda medtem je že hitrejšo kroženje krvi dovedlo telesu več toplote, tako da ne pride telo do tega, da bi se preveč ohladilo. Če pa pride kdo ves premražen od sedenja v mrzli sobi ven na mrzli zrak, telo ne more več uravnati tega ponovnega padca topline in prehlad je tu!

Največ prehladov povzročijo mrzle ali vlažne noge. Na to je treba misliti zlasti v zgodnji pomladi, ko je po ulicah večna brozga. Najboljše obvarujejo noge pred vlago gumijasti snežni in dežni čevlji, katerih bi se morali tudi moški vse bolj posluževati. Paziti pa je treba zlasti pri otrocih na to, da imajo take čevlje res samo za ulico in ne doma. Ako smo namreč predolgo v takih čevljih, ne more krožiti zrak v dovoljni meri do nog, zato se začnejo noge petiti in tako se človek najlažje prehladi.

Ako mora kdo s slabimi in strganimi čevlji hoditi po dežju in snegu, se lahko kljub temu obvaruje prehlada, ako se takoj preobuje, ko pride domov. V to svrlo so dobri najbolj stari, ponešeni čevlji. Mati pa lahko naredi vsem članom rodbine iz starih cunj tople, lične copatke, katere bodo vsi radi nosili. Potem pa naj strogo gleda na to,

Gld. Zlt.

Japonski cesar (mikado) v slavnostni obleki. Mladi oficirji so priredili proti koncu februarja puč, kjer so pobili tudi nekaj ministrov, da bi spravili na noge vlado, ki naj bi že enkrat napovedala vojno Sovjetski Rusiji. Puč je zaдушčen, vojno bodo pa menda le povzročili.

da se bodo vsi preobuli, kadar bodo imeli vlažne noge. Šolska deca bi si naj take copatke nesla v torbici ob deževnih dneh vedno s seboj v šolo in se tam preobula, da ne bi prezebala štiri ali pet ur z mokrimi nogami. Potem ni čuda, če je že nežna deca vedno prehlajena. Vse to se da doseči z malim trudom, samo nekoliko dobre volje s strani matere je treba, pa bo mnogo bolje.

Za vse one, ki nagibljejo k revmatizmu, in to je večina ljudi nad trideset, je pomlad najslabši letni čas, kajti takrat je revmatizem vedno najhujši. Tu ne pomaga drugega kakor topla spodnja obleka. Zlasti pa je treba zaščititi najbolj boleča mesta, navadno so to kolena ali ramenski sklepi, kar se zgodi s posebnimi rokavi ali pa s pletenimi grelci za kolena. Tudi išias je spomladi velika nadloga. Staro in uspešno domače sredstvo je, da podložimo pod dotično mesto zajčjo ali še bolje mačjo kožo, ki ne napravi človeka debelega, ki pa zelo dobrodejno vpliva na dotične obolele živčne snopiče.

Sol — njene dobrote in strahote. So ljudje, ki trdijo, da je sol nepotrebna, češ, kako so pa živeli stari narodi, ki tudi niso poznali soli. Sol je na vsak način sredstvo, ki zboljša okus, zato je napačno mnenje marnikate gospodinje, ki misli, da v razne močnate jedi kakor praženje, palačinke, razne narastke itd., ni treba dati soli. Dostikrat se zgodi, da Vam v gostilnah praženje ne diši tako dobro kot doma ali pa obratno. Vse je odvisno od par zrn soli, ki izboljšajo okus. Tudi kot sredstvo za konserviranje se sol zelo dobro obnese. Riba n. pr. ostane sveža, če jo odrgneš zunaj in znotraj s soljo, kateri si primešala nekaj sladkorja v prahu. Tuji perutnina ne dobi

tako hitro vonja, če je drgneš s soljo. Tudi natrta jajca se ne razlijejo, če jih zaviješ v masten papir in kuhaš v slani vodi. Dostikrat nas pa spravi sol tudi v neprijetnost. Če je juha n. pr. preveč slana — kaj storiti. Mož bo spet godrnjal in mesto prijetnega obeda bo huda ura. Tu se da pomagati. Prilij juhi malo vode in prideni na kose zrezan surov krompir ter pusti še enkrat prekuhati in neprijetnost je odpravljena. Zmrznjena jajca se v slani vodi spet odvajajo, morajo se seveda pa čimprej uporabiti. Če se zgodi, da po svežem damastprtu polieš rdeče vino, črno kavo ali napraviš madeže od sadja, potresi hitro tista mesta debelo s soljo, pusti nekaj časa in potem izperi z milom. Rešena boš neprijetnih rumenih madežev v prtu, ki tako radi ostanejo.

Sočivje — fižol, grah itd., naj se ne soli preje, dokler ni mehko, ker ostane sicer trdo. Isto velja zlasti za telečja jetra in ledvičke, katere je treba soliti tik preden jih daš na mizo, ker ti v nasprotnem slučaju ostanejo trda in je zopet mesar po krivem osumljen, da ti je prodal prestaro tele.

V splošnem pa velja staro pravilo. Raje manje nego preveč, ker je lažje dodati nego vzeti.

Gledališča in kinematografi v Rusiji. Moskovska vlada je odredila, da se zgradi v Rusiji 8000 novih gledališč in kinematografov v letošnjem letu. S tem se bo število gledališč in kinematografov dvignilo na 44.800. Od obstoječih kinematografov se bo 11.000 opremilo z aparaturo za zvočne filme.

Deček Mirko je spal. Vse naokoli je kraljevala tišina, le ura je tik-takala v sobi in slišati je bilo enakomerno dihanje spečih ljudi. Mirko pa je poslušal drugačne glasove... Večerilo se je. Dva belca sta čilo tekla pred kolesljem, v katerem je sedel in držal vajeti, in vsa vprega je neprestano in z veselo zvonkostjo pozvanjala od srebrnih kragulčkov. Po beli, gladki cesti, mimo cvetočih travnikov se je peljal proti bajni deželi. Čim bolj se ji je približeval, tem prijetneje je dehtel zrak ter lil v Mirkovo telo moč in veselost. Še bolj je pognal svoja iskra konjiča, da bi še ta dan dosegel deželo svojih hrepenenj, pot se je vila strmo navkreber — in ko je privozil na vrh, se mu je odprl čudovit pogled na deželo bajne lepote, ki se je širila v ravnini pod njim. Pognal je konje nizdol in se pripeljal v ravnino. Konji so tekli, kot bi jih nosil veter, Mirko pa je samo strmel, srečen in vznemirjen. Med samimi vrtovi so se dvigale ponosne palače iz marmorja. Iz te se je čulo zvonko petje, iz bližnje sanjava glasba, iz tretje zopet veselo govorjenje in zvonko smejanje: vsi ti glasovi pa so se zlivali v čudovitem sozvočju s kristalnim zvonklijanjem kakor od tisočerih zvončkov, ki ga je veter prinašal neznano od kod... Veter je pripodil oblake, ki so se prelivali v najlepših mavričnih barvah in vsul se je dež v zlatih kapljah, ki so se iskriale v večernem solncu in pozlatile Mirka, konjiča in koleselj, cesto in strehe, da je od rumene bliščobe jemalo vid. Mirko je kar naprej letel skozi bajno deželo. Solnce je zašlo in z vseh predmetov je izginilo zlato. Vzšel je mesec in Mirko in konjiča, koleselj in cesta, palače in rože, vse je bilo sedaj srebrno, da je slepilo vid. Kopita konjičev pa so udarjala na cesto s kovinskim zvokom kakor kladvo na nakovalo, da je zrak neprestano brnel od kovinskih odmevov. Konjiča sta brzela brez prestanka dalje, noč je minila, kot bi mignil in zarja je pordečila nebo. Mirko se je že veselil pri misli, v kakšnih barvah se bo sedaj bajna dežela prelivala

— a nenadoma je prihrumel silen vihar, z gromom in bliskom, nejasni glasovi so ga preklinjali — in Mirko se je zbudil ob govorjenju v sobi, kjer so drugi že vstali.

Mirko si je pomencal oči, se žalostno ozrl po revni sobi in skozi okno v sivo nebo. »Kako je bilo tisto, kar sem sanjal, lepo in kako je to, kar je v resnici, grdo!« je z bridkostjo v srcu pomislil.

*

Nekega večera se je Mirko dolgo zaman mučil z domačo računsko nalogo. Računi so se mu zdeli vedno zamotanejši, slednjič mu je trudna glava v trenutku obupa klonila na mizo in hipoma ga je prevzel spanec. Sanjalo se mu je, da mora rešiti strahovito težko nalogo. Učitelj mu je naročil, naj izračuna, koliko zvezd je v vseirju in on se je odpravil v vseirje, da jih prešteje. Štel je in štel, zapisoval številke, številke pa so neprestano rastle, od milijonov na milijarde, od milijard na bilijone, od bilijonov na trilijone, od trilijonov na kvadrilijone. Več ko je naštel zvezd, več novih se mu je prikazovalo. Sam ni več vedel, koliko časa je že štel, zdelo se mu je, da celo večnost. Opotekal se je, kajti od dolgega romanja po vseirju so ga noge še komaj nosile, glava pa mu je hotela počiti od silnega glavobola, ki ga je povzročilo neprestano težavno računanje. Vse moči je napejal, duševne in telesne, toda nazadnje je le omagal in se zgrudil na neki zvezdi na tla...

Ko se je zbudil in zagledal pred seboj na mizi računski zvezek, ga je ljubeznivo pogledal in si dejal: »Kako je vendar težko najti resnico! Vse resnice menda sploh nikdar ne bom mogel odkriti. A trudil se bom na vso moč, da se ji čim bolj približam, kakor sem se ji v sanjah z vsako prešteto stotico zvezd približal za korak.« In znova se je pogumno lotil svoje računske naloge.

Kaznovana prevzetnost

*Ker Strahoper je spal slabó,
kraljevsko svojo jezo stresa,
beseda mu ko grom ves grad pretresa,
da dvorjanom pri srcu je tesnó.*

*Že od vrat skovir-minister se mu klanja,
obraz svoj kremži v smehljaj prijazen;
a kralju danes ni prijetna ta prikazen —
skovirja napođi v plohi hudega psovanja.*

*Zdaj komornik maček tiho stopi v sobano,
najslajše dobro jutro vošči in prede sladko govorico,
spominja kralja na prelešno mu kraljico —
a vse zaman: zbežati mora z dlako izruvano.*

*Še drugi za mačkom in skovirjem poskusí so srečo;
pa vsi brez uspeha. A najslabše se godilo je lisjaku,
ker, da stopil je pred kralja, mu na misel prišlo je bedaku.
Vseh zločinov se njegovih spomnil kralj je in ga vrgel v ječo.*

*Z gradu slednjič Strahoper na konju oddrví,
v šumo žene srd ga neukročen,
vse dotlej v njej loviti je odločen,
dokler jeza mu ne uplahne, dokler sit ne bo krvi.*

*Toda dolgo Strahoper ni tam ostal!
Kmalu vrne se skrivaj, splazi se v svoje sobe,
nato zdravnika vrana k sebi brž pozove —
splahnela mu je jeza prej, kot je pričakoval!*

*Dvor pa povprašuje, hihita se, šepeta,
od škodoželjnosti obrazi vsem bleste,
a kaj se zaprav zgodilo je, nihče ne ve.
Vrana pričakujejo zato nestrpni, da jim skrivnost izda.*

*In res jim v temnem kotu vse izkraka klepetavost vranja:
da je Strahoper na lovu v osje gnezdo dregnil,
da je osjim želom komaj živ pobegníl,
in da obraz zabuhel pravičnega je priča maščevanja.*

*Pesem ta uči, da kot Strahoperju se vsakomur bo godilo,
kdor domišljuje si, da vse njegovi samovojnosti se pokoriti mora,
ker, kamor udari, se vse mu vdaja brez odpora.
Našel ga bo slednjič, ki mu bo povrnil šilo za ognjilo!*

Bondonus.

Kako so ob pustu v Abesiniji krvaveli.

Gld. Zl.

Mirko spi. V snu se smehlja... S knjigami pod pazduho hiti v šolo. Toda po ulicah je vse praznično. Zastave vihrajo, zelenje in cvetje slavolokov dehti in ulice so polne ljudi. Po cele vrste se držijo za roke in blaženih obrazov prepevajo vesele pesmi. Ljudje vzklikajo, da je vekomaj konec žalosti in trpljenja, zakaj zavladala je kraljica Ljubezen. Ni ga, ki bi se čemerno držal in Mirku je neizrečno žal, da ne more biti tudi on tako vesel kot drugi. Boji se, da bo zamudil šolo in zelo se boji karanja in kazni hudega učitelja. Srce mu razbija, ko se vzpenja po šolskih stopnicah. Ko vstopi v razred, pa ostrmi: Ves razred je že okinčan z zelenjem in cvetjem. In ko ga strogi učitelj zagleda, mu de z milim glasom: »Pozdravljen, dragi Mirko, bali smo se že, da te ne bo!« Nato učitelj vstane — toda njegova dolga in suha postava in toga kot po navadi in obrazne gube, vrezane druge dneve kakor v bron, lezejo v razposajen in navihnan smehljaj — vstane in pravi: »Sedaj, ko smo vsi zbrani, pa pojdimo se veselit in igrat! Travnik in cvetje na njem nas čakajo.« In zaleti se prvi po stopnicah, preskakujoč s svojima dolgima nogama kar po tri stopnice, in za njim razposajena tolpa učencev. Na ulicah prepevajo množice. Tolpa jih razposajeno razriva, toda nihče se ne jezi. Učitelj prične peti. Sicer res, da nima prijetnega glasu, toda poje z občutkom in glas se mu od ganjenosti trese, trese se mu tudi sršča redka brada in ščipalnik na nosu. Neizrečeno je smešen in blag. Prepevajoč pridejo na travnik in tam ni veselj ne konca ne kraja. Lovijo se, prekopicujejo, učitelj leži v travi, blaženo se smehlja, učenci pa ga kitijo s poljskim cvetjem. Ščipalnik so mu vzeli in ga po vrsti poizkušajo. Najhudobnejši učenci so krotki kot ovce. Hudobni Krivogled, ki je, če je le mogel, storil Mirku kaj žalega, ga sedaj prenaša kot konj na ramenih in se samo v zadregi smehlja, ko ga Mirko drži

za velika ušesa kot za vajeti in mu očita vse njegove grehe. Slednjič zarajajo držeč se v krogu za roke. Učitelj skače kot kozel. Pojejo, da je za vedno konec sovraštva in žalosti in da sedaj kraljuje mogočna kraljica Ljubezen... Ko se Mirko zbudi, pomisli: »Morda pa ljudje le niso tako zli, kakor izgledajo!« In veselo se odpravi v šolo. Toda kmalu ga mine veselo razpoloženje, kajti preveliko je nasprotje med resničnostjo in sanjami. Ljudje na ulicah se vsi čemerno ali pa zelo resno držijo. Vsak hodi svoja pota. Nejevoljno se umikajo drug drugemu; vidi se, da je vsak vsem drugim napoti. In v šoli šele! Učitelj se strogo ozira po razredu in kar po vrsti graja učence z močnim in rezkim glasom, da se tresejo šipe. Gube na njegovem obrazu so kot iz bron, nepremične in neusmiljene. Oko se mu jezno bliska skozi imenitni ščipalnik. Tudi Krivogled je še vedno oni stari hud obraz. Od zadaj suva med poukom Mirka in mu nateguje ušesa, zbada ga z iglo, še pogosteje pa z ostrim jezikom. Mirko pa se le žalostno smehlja: saj je za eno spoznanje bogatejši. Sedaj ve, da bi bili vsi neizrečno srečni, če bi res zavladala v vseh srcih kraljica Ljubezen, a ve tudi, da je čas njenega kraljevanja še daleč, mogoče tako daleč, kot najoddaljenejša zvezda vsemirja!

Pa deček Mirko ni vedel samo to! Vedel je mnogo več: Vedel je, zakaj živi. Živi zato, da hrepeni. Hrepeni pa in hrepenel bo vse življenje za tremi čudovitimi stvarmi: **Lepoto, Resnico in Dobroto**. Vedel je pa tudi, da mu resnični svet nikoli ne bo mogel nuditi one lepote, ki si jo je zmožen želeti, vedel je, da bo vse življenje odkrival resnico, a da je nikoli ne bo vse odkril, kakor ni mogel priti do konca vsemirja, in vedel je tudi, da bo vedno iskal ljubezni, a da bo največkrat mesto nje našel sovraštvo.

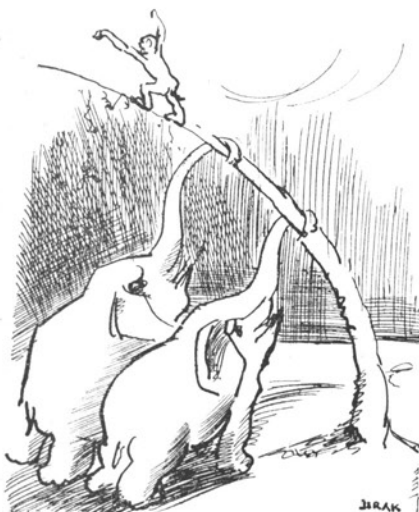
5.

Nato sta spanju spet se udala
(še prej sta hrbet si pokazala).

6.

Opici povrnil se je pogum,
kokos zdaj dobil je v glavo Žum.

7.

Zdaj šele topničarja sta odkrila,
brž vejo k sebi sta potegnila —

8.

in nato izpustila...
Opica v loku je zletela preko Nila.

Mleko. Mleko je sestavljeno iz vode, soli maščobe, sladkorja in beljakovine. Ima torej vse potrebne snovi za prehranjevanje mladega telesa. Najraje imajo ljudje kravje mleko, ki pa neredko vsebuje bacile jetike. Kozje mleko je radi svojega posebnega okusa manj cenjeno kakor kravje, je pa iz zdravstvenega stališča bolj priporočljivo, ker je koza mnogo manj občutljiva za različne bolezni, kakor pa krava. Med mnogimi mleki je ovčje mleko najrevnejše na vodi, toda najbogatejše na beljakovini in masti. Mleko oslice je bogatejše na vodi, revnejše pa na beljakovini in masti. Zato je to mleko bolj prikladno za dojenčka, kateremu je kravje mleko še pretežko, medtem ko nudi odraslim kravje in kozje mleko mnogo več tečnih snovi in obenem dober okus. Surovo mleko je koristno le, če prihaja od zdrave živali. Mleko bi moralo biti glavna hrana predvsem mladih ljudi. Zato je treba toliko bolj paziti, da je zdravo. Kjer te absolutne gotovosti ni, se mora zavreti in pred uživanjem počakati, da se popolnoma shladi. Le tako bomo preprečili mnoge opasne bolezni, ki prihajajo od nezdravega surovega mleka.

Humoristični kotiček bomo uvrstili v aprilsko številko Svobode; uredil ga bo dobro znani Dr. Stachel.

Lisica in grozdje.

Lačna lisica silne je delala skoke,
da grozd bi utrgala z brajde visoke.
Ker pa zastoj se poganja, de »Raje grem!
Ni grozdje še zrelo, kislega pa ne jem!«
Enak je lisiči, kdor deva v nič to,
česar ne zmore s svojo močjo.

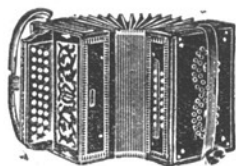
Po Phaedrusu.

Direktno iz tvornice

odn. tvorničkog skladišča
kupujete izredno poceni,
kakor:

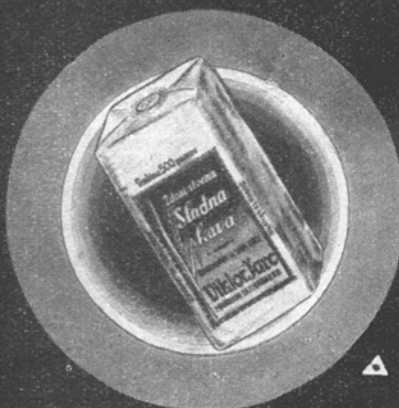
harmonike	od . Din 59	— naprej
trombe	570	—
tambure	65	—
klarinete	142	—
gitare	128	—

kromatične in klavir harmonike ter
vsa ostala glasbila v veliki izbiri
Zahtevajte brezplačni cenik!

MEINEL & HEROLD

d. z o. z., tvornice glasbil, Maribor šte. 402

Zahtevajte Jarc-ovo
edino najboljšo
SLADNO KAVO!

Tvornica
zdravstvene
sladne kave

VIKTOR JARC

Maribor-Košaki

»DRAVA« zavarovalna zadruga MARIBOR, TRG SVOBODE 6

Sklepa življenska zavarovanja: Za slučaj smrti,
doživetja, dote in rente (pokojnine). Zavarujte
pri naši domači ustanovi. Svoji k svojim!

Kletarska zadruga r. z. z o. z.

Maribor, Aleksandrova cesta 14

priporoča svoja prvovrstna
vina lastnega pridelka

KONZUMNO DRUŠTVO RUDARJEV

Hrastnik, r. z. z o. z. — Ustanovljeno 1906

Ima 3 prodajalne, zadržno gostilno in pekarno. Član postane lahko vsak. Delež
Din 100.—. Sodrugi, sodružice podpirajte Vašo zadrugo, Vaš Delavski dom.

KONZUMNO DRUŠTVO ZA MEŽIŠKO DOLINO

r. z. z o. z. — Poštni predal 3. — Telefon int. 5.
Poštni ček. račun 15.925. — Brz. Kodes Prevalje.

Centrala in skladišče: Prevalje

Prodajalne: 1. Prevalje, 2. Leše, 3. Guštanj, 4. Muta, 5. Črna I., 6. Črna II., 7. Mežica,
8. Sv. Helena, 9. Pekarna Prevalje.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po najvišji obrestni meri. — Pristopnina 5 Din.

Splošna gospodarska in konzumna zadruga za Gorenjsko

r. z. z o. z., Jesenice-Fužine, Cankarjeva 3.

Prodajalne: Sava, Jesenice, Borovlje, Kor. Bela, Dobrava, Sp. Gorje, Mojstrana. —
Zadržne gostilne: na Savi v Del. domu, na Kor. Beli, nasproti postaje. — Zadržni
kino: Radio poleg Del. doma. — Delavska domova: na Savi-Jesenicah, v Sp. Gorjah!

Spretne voke.
Ako naj uspe, mora
sodelovati tudi glava—
svetla glava na
Dr. Oetker-jevem
pecilnem prašku!

SLOVENSKA NARODNA PODPORNA JEDNOTA

največja slovenska gospodarska in dobro-
delna zadruga v SEVERNI AMERIKI. —
Najboljša zavarovalnica za življenje, za bo-
lezen, poškodbe itd. — Posluje v Zedinjenih
državah in Kanadi. — Ima približno
50.000 članov v obeh oddelkih in blizu
635 podružnic po raznih krajih Amerike.

PREMOŽENJE NAD 6.000.000— DOLARJEV
Za nasvete in informacije se je obrniti na:

**Glavni urad S. N. P. J., 2657-59 So.
Lawndale Ave., Chicago, Ill.**

Knjigarna Kleinmayr & Bamberg

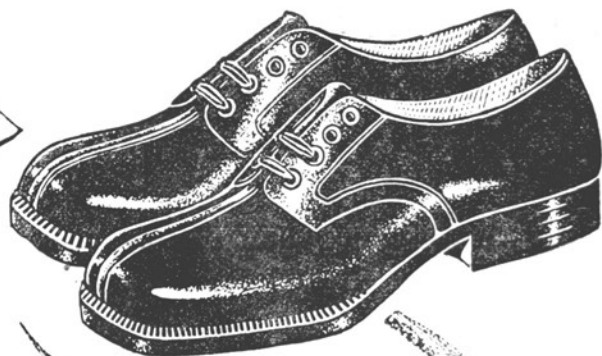
Ljubljana, Miklošičeva cesta 16. / Telefon 31-33

najstarejša v Jugoslaviji, priporoča svojo bogato za-
logo strokovnih in zabavnih knjig v vseh jezikih, kakor
tudi muzikalij za petje, klavir in druge instrumente.
Knjige in časopise, v zalogi se ne nahajajoče, dobavlja
iz inozemstva v najkrajšem času.

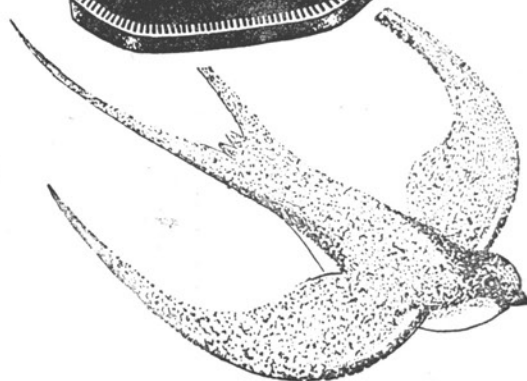
Za pomlad

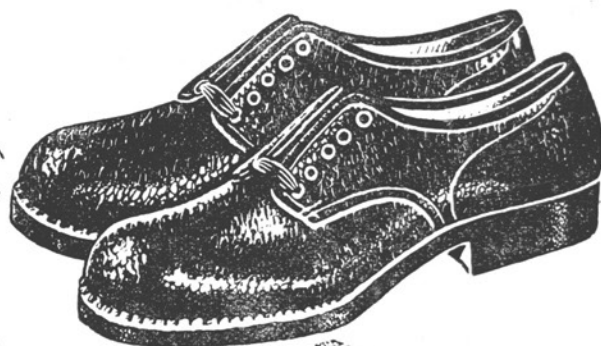
69:

129:

45:

79:

Rata